

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Ars versificandi et carminum condendorum Henrici Bebelii

Bebel, Heinrich

Colonie, 1507

VD16 B 1101

Mauri seruii honorati gram matici centimetrum

[urn:nbn:de:bsz:31-293522](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-293522)

Mauri seruij honorati gram
matici centimetrum

Quarissimo viro Albino Maurus Seruius grammati-
cus. S. Tibi huc libellu preceptor videlicet deus vrbis
Albine deuouit. Na licz patris auicq (quibz maximā reue-
rentiā litere debent) quotidie vrgearis exēplo. ibiqz pubes-
cas q̄ velut ad musaruz sacra venitur. nō tamē celo suo tantum nu-
mina pferūt. sed sepe humiles vicos ac vilia pauperū tecta subie-
rūt. Quare laboris mei velim faueas voto. indulgeas audacie. quod
si secus cesserit in cupiditate deuotionis interpretabor. euentū placē-
di. licet audacter nō tamē indignāter hunc libellū qui voluerit centi-
metrū nominabit. Tot enī metrorū genera digessi quanta potui bre-
uitate ratione omittēs. Quo q̄dem quod nascat ex genere. qua scan-
sionū diuersitate cedat. q̄ res pl⁹ p̄fusionis q̄ vtilitatis hz. Sed lec-
tori hec generaliter sunt sciēda finalē syllabā in oibz metris indiffe-
renter accipi. Solutionē esse cū pro vna longa syllaba due breues
ponūt. Loca imparia dici primū. tertium quintū et deinde Paria se-
cūdu quartū sextū. Et deinde pentimemeri esse. cū post duos pedes
seq̄f syllaba que partē orōnis terminat. Heptimemeri s̄o cum post
duos pedes s̄lter sequit syllaba. Tercius trochaicus cui post duos
pedes pfectos finita pre orōnis trocheus remanet. Quari⁹ trochai-
cus cū diffinitione eadem tenet quartū locū trocheus. Catale. s̄luz
dici. cui vna syllaba deest. Brachica. cui duae Hyperca. cui vna
syllaba sup est. Acatalecticū vbi nihil plus minusve est in s̄luz q̄ legi-
tūmo sine claudis. Monometrū dimetrū trimetrū v̄ tetrametrū ver-
sum dici a numero pedū. In iābicis trochaicis anapesticis metris
s̄luz p pedes duplices cōpurari. In ceteris metris p pedes simpli-
ces Metra vel a pedibz noia accipere. vel a rebz q̄ describūt vel ab iue-
toribz vel a frequētatoribz. vel a numero pedū. Ea q̄ octo esse princī-
palia metra. iambicū trochaicū dactylicū. anapesticū. coriābicū. an-
tipesticū. ionicū a maiore. ionicū a minore. de q̄bz carpi tractabim⁹
eligētes ea q̄ ad palmā lyre pducit voluptas.

Metra Jambica locis imparibz quibz recipere pedes pos-
sunt. Jambū. tribrachū. spōdeū. dactilū. anapestū. locis
autē paribz tātū iābū vel tribrachū. z apud comicos fre-
quēter anapestū. ita tamen v multarū breuiū iūctura vi-
tetur. sed ex plurimis metris. xij. vsui tradenda subieci.

Aristophaniū metrū constat monometro hypercatalectico. vt
est hoc. Valles per imas.

Euripidiū p̄stat dimetro brachicatalectico. vt ē h̄ Deo de⁹ meti.

Anacreontium constat dimetro catalectico. vt est hoc. Dissolue
bacche crines

Archilochium constat dimetro acatalectico. vt est hoc. Serena luy
micat polo

Alcaicum constat dimetro hypercatalectico. vt est hoc. Amant ve
nena parricide.

Alcinanicum constat trimetro brachycatalectico. vt est hoc. Spe
nis decore virginis choros.

Hipponacticum constat trimetro catalectico. vt est hoc. Doctis tha
lia varibus fauebat

Archilochium constat trimetro acatalectico. vt est hoc. Martem sati
gat prodigus vite furoz

Anacreontium constat tetrametro hypercatalectico. vt est hoc. Amo
puelle triste pectus improbitus fatigabat

Aristophanum constat tetrametro brachycatalectico. vt est hoc. Ma
cent lucerne sol ppinquat. nō tamē vacas. Itē de aristophanio.

Aristophanium constat tetrametro acata. vt Ludos amat puella nō
bilis pudicos ⁊ leues.

Anacreontium constat tetrametro catalectico. vt Porū petēs aurā
relaxa vela solue malo.

Hipponacticum constat trimetro hypercatalectico. vt est hoc. Paup
poeta nescit hic antra musarum.

Metra trochaica principaliter constant trocheo. Locis tñ impari
bus hos recipiūt pedes. trocheū tribrachū et nō nūq̄ dactilū
in locis vero parib⁹ cū his quos supra memorauim⁹ spōdeū. ana
pestū dactilū. sed ex plurib⁹. xij. vsui tradēda subieci.

Panocraticum constat monometro hypercatalectico. vt est hoc.
Auctor optimus.

Ithyphalicum constat dimetro brachycatalectico. vt est hoc. Bac
che iunge tygres.

Euripidum constat dimetro catalectico. vt est hoc. Tull⁹ altius volat.

Acinanicum constat dimetro acatalectico. vt est hoc. Fistula ca
nit subulcus.

Bacchilidum constat dimetro hypercatalectico. vt est hoc. Flori
bus corona texitur

Sapphicum constat trimetro brachycatalectico. vt est hoc. Reg
pater Iupiter ⁊ deorum.

Archilochium constat trimetro catalectico. vt est hoc. Nox amo
ris ⁊ quietis conscia

Sotadicum constat trimetro acatalectico. vt est hoc. Ire poma ferte
viam porret alter

Iphicū alij ibicū constat hexametro acatalectico. vt ē hoc. Sy-
dera pallida diffugiūt face territa luminis.

Alcmaniū constat hexametro hypercata. vt Alma ven⁹ paphō ingre-
ditur rosa luceat ex adytis.

Stesicoriū constat heptametro catalectico. vt ē h̄ cecides iuuenis
trahit hectora plāgite p̄gama troes

Iphicū constat heptametro acatalectico. vt est h̄ Versiculos tibi
dactilos cecinit puer optime quos facias

Metra anapestica principaliter constat anapesto. Recipiunt tñ
frequēter spōdeū. raro p̄ceusmaticū. apud comicos autem
habent dactilū. sepiusq; vltima cū superest syllaba in duas soluitur
breues. sed ex plurimo. r̄ij. vsui tradēda subieci.

Irimū constat monometro acatalectico. vt ē h̄. Calidū iubar ē.

Chozicum constat monometro hypercatalectico. vt est hoc. Ani-
mus male fortis.

Anisophaniū constat dimetro brachycata. vt venit optima calliope

Pindaricum constat dimetro catalectico. vt est fuge moenia iā
thelamoniade

Alcmaniū constat dimetro hypercatalectico. vt Trenalum ma-
re mellisua nitet arua

Archilochium constat dimetro acatalectico. vt Adytum fuge
virgo sagax

Parteniacum constat dimetro catalectico. vt est hoc Adytū ve-
neris fuge virgo.

Pindaricū constat trimetro brachycatalectico. vt est hoc Mediū
rapido mare tiberis adit fluuio

Alcmanū constat trimetro catalectico. vt est hoc Date pierides
mihi carmina dactylicorum

Stesicorū constat trimetro acatalectico. vt est hoc Latet in thala-
mo tibi virgo recens Veneris specie

Simonidicū constat trimetro hypercata. vt est hoc Tuba terribili
procul aere sonat clipeum cape miles

Alcinanicū constat tetrametro brachycatalectico. vt est hoc Sus-
munera fert venus alma rosas inueni nitido cynare vide

Anisophaniū constat tetrametro catalectico. vt est hoc Date vis-
na mihi. dat ferta. iuuat dare tempora tota lyeo.

Metra choziamica principaliter constat choziambo verum quo
durius suo pede claudant accipiūt in fine amphibrachum ⁊
bacchiū. s̄ ex multis metris hęc q̄tuor vsui tradēda subieci

Arisophanium constat monometro ⁊ amphibracho sine bacchio
vt est hoc. Purpureus tyannus

Sapphicū p̄stat trimetro ⁊ amphibracho siue bacchio. vt est h̄
Dulcisonē pierides versifico fauete.

Anacreontium p̄stat dimetro ⁊ amphibracho siue bacchio. vt ē
hoc Virgilij Mantua quem creauit.

Callimachiū p̄stat tetrametro ⁊ amphibracho siue bacchio. vt ē
hoc Arripotēs mars genitor romulide da veniā precamur

Metra antipeſtica principaliter p̄stant antipeſto. vez sepe pri
ma parte qua iābū tenēt spondeū libenter accipiūt. s̄ ex plu
rimis quattuor vsui tradenda subiecti

Paenicū p̄stat trimetro brachycatalectico. vt est hoc. Fauni semī
dum numen adest

Anacreontium p̄stat trimetro catalectico. vt est hoc. Luras miti
gant dona lyre

Alcmaniū p̄stat tetrametro acatalectico. vt est. Infandum tetigit
sydera carmen magice vatis:

Alcaicum p̄stat tetrametro brachycatalectico. vt est hoc. Mace
nas ataus lydia quos fert genite

Metra Ionica a minore principaliter p̄stare ionico suo. ac ra
ro alterius pedis patiuntur accessum. sed ex plurimis sepe
vsui tradenda subiecti.

Timocratium p̄stat dimetro catalectico. vt est hoc. Rosa veris
specimen.

Anacreontium p̄stat dimetro. vt Sapientes teus audit

Anacreontium p̄stat trimetro catalectico. vt est hoc. fuge virgo
fugemurus Veneris

Sapphicū p̄stat trimetro acatalectico. vt est hoc. Sonat atra
trabe fixus tibi nilus

Phaletiū p̄stat tetrametro catalectico. vt est hoc. Tibi veris fe
ro donū sola quod dant veneri.

Alcmaniū p̄stat tetrametro acatalectico. vt est hoc. Timor om
nis docet artes. Timor auget bona mentis.

Metra Ionica a maiore principaliter p̄stare ionico suo verū et
dyambū ⁊ ditrocheū nō recusant solutionē patienter admit
tūt. sed ex plurimis etia vsui tradēda subiecti

Hipponactiū p̄stat dimetro brachica. vt ē h̄ Palmā cape victor

Pharacaliū p̄stat dimetro brachycatalectico. vt est hoc. Fortis
iuuenis sume coronam

Sotadicū p̄stat tetrametro brachi. vt est hoc. Victor cane tem
pus fugit intende labori.

Reliqua teinceps metra nō ea lege qua supiora reperimus. JI
la en̄ velut p̄fusa digessi hec velut dispersa collegi. sed ex plu
3 iij.

ritus. *Pro*. vsui tradēda subieci. *Ithyphallicum* quod tetrametrum est constat tribus dactilibus et Pyrrichio. vt est hoc. Qui serere ingenium volet agrum. *Pherecratium* constat spondeo dactilo et trocheo. vt est h. Reges purpura monstrat.

Glyconium constat spondeo choriambico pyrrichio. vt est hoc **D**di partemum nemus.

Asclepiadeū constat spondeo et duobus choriambis et pyrrichio. vt est h **O** et p̄sidū et dulce decus meum

Alcaicū constat spondeo tribus choriambis et pyrrichio. vt est hoc. *psu*sa eacides p̄cubuit sub paridis manum

Elegiacū constat pentimemeri prima heroica. secūda dactilica. vt est hoc. *Moeret* diffusis flens elegia pomis

Eulogiciū constat primo pede dissyllato quicunq; sit et quattuor dactilibus. vt est hoc *Sappho* p̄posuit male casta poemata

Murū constat ita vt heroicū sed pyrrichio claudit. vt est hoc. *Mor*tē p̄temnūt laudato vulnere gete.

Priapum constat de glyconio et pherecratio. vt est hoc. *Hellesponti* acū tuus numē protegit horos.

Phalentiū constat spondeo dactilo. tribus et trocheis hoc *Isthmos* diuitibus superbit vndis

Sapphicū constat trocheo spondeo dactilo et trocheis duobus. vt est hoc. *Faune* nympharū metus et voluptas.

Saturniū constat dimetro iambico. et ithyphallico. vt est hoc *Ista* pererrat orbem cornibus profusis.

Archilochiū constat parthenaco et ithyphallico. vt est hoc *Remeat* vir ab arcetyranni vultibus cruentis.

Aenitologium constat dactilo et iambico et pentimemeri. vt est hoc **C**armina bella magis velim sonare.

Alcaicū constat pentimemeri dactilica et duobus trocheis. vt *Luna* rubens zephyros cōminatur.

Alcaicum constat pentimemeri iambica et duobus dactilibus. vt est hoc. *Carmen* relaxat tedia pectoris.

Archilochiū constat tetrametro bucolico acatalectico typhallico tribus trocheis. vt est. *Linea* pastor tibi p̄cidit in profunda ponti

Galliambicū constat dimetro iambico acatalectico et anapesto vel spondeo cum duobus iambis. vt est hoc. *Tenera* recrispat aurora tranulo sinu freti

Archilochium constat pentimemeri dactilica et dimetro iambico. vt est hoc. *Sidera* cuncta micant deco: elucis aureo

Archilochium constat dimetro iambico et pentimemeri dactilica. vt est hoc. *In* lyco dediti tympana iam quatunt

Heroicū quotiēs sonus vltime syllabe fisis ē precedētis. vt est h̄ Ex
eret mētes fraternas grata malis. Lū vero extreme syllabe metri
sunt eadem equiuocum est.

Reciprocus heroicus in sotadico quotiēs ad finē. scansus sota
dicū facit. vt est h̄. Ire cupis si rus mala vites somnia queso. Quē
so somnia vites mala si rus cupis ire.

Reciprocus iambicus in elegiaco ē quotiens a fine scansus ele
giam facit. vt ē hoc. Dicant nitore tecta sublimi aurea. aurea sub
limi tecta nitore micant

Eurypalicus versus ē cū verba put sequunt syllabis crescūt. vt
est h̄. Rem tibi cessi doctissime dulcis honorem Dabes lector
manuale in xpēdio discendi libellum quem magis p̄ babis si tibi
vltus scribendi voluntas exolat

FINIS

In laudē Henrici Bebelij poete Tubingen̄ f. Tuendelini le
ctoris P̄horcē. Sapphicon

Tu probe rapas vetulos magistros
Barbaram qui nos docuere linguam
Tempora ⁊ casus trutinant modosq̄.

Significandi

Construunt vires regimēq̄ vocum
Atq̄ supponunt vocatiua verbis
Cum legunt. musam; pueros docentes

Utriculūq̄

Duc veni iam iam cupiens profari
Dre romano modulos ligatos
Quicquid et doctus Cicero soluta

Londidit arte

Ergo te docte celebrant sorores
Te canunt nostri simul et penates
Cum sis pean fidibus resultat

Viue poeta

Errata

In vltimis syllabis pone pene. semper vltimas corripit̄. delect̄
ergo pene inter aduerbia docte pulchre ⁊ c.

Male in p̄posito Qui. nusquā p̄ duxit. Versus autē q̄ adducit̄
ex p̄. ce ar. amā. de vltimis in e ita legēdus est. Sepe mane dixit cuz
iā p̄peraret achilles. nō male. vt sit a maneo s̄bo imperatius

Peticurus. sedaz corripui cū lōga sit. ⁊ subiturnus substitui debet.
In Lymone posui. vez si sentis amorē. legat̄ s̄o si rāgeris igne.

Impressum Colonie in Edib; Henrici Quentel

Anno dñi. M. LXXXX. viij.